ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28.

Ἕνα χαρούμενο χριστουγεννιάτικο κεφάλαιο, τὸ ὁποῖο περιέχει τὴν περιγραφὴ ἑνὸς γάμου καὶ μερικῶν ἄλλων εὐχάριστων δραστηριοτήτων, ποὺ παρότι μὲ τὸν τρόπο τους εἶναι ἔθιμα τόσο ὡραῖα ὅσο καὶ ὁ ἴδιος ὁ γάμος, δὲν ἀκολουθοῦνται καὶ τόσο εὐλαβικὰ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ παρακμῆς

Ζωηροὶ σὰν μέλισσες, ἂν καὶ ὄχι ἀνάλαφροι σὰν νεράιδες, οἱ τέσσερις Πικγουικανοὶ συγκεντρώθηκαν τὸ πρωὶ τῆς εἰκοστῆς δεύτερης μέρας τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους κατὰ τὸ ὁποῖο ξεκίνησαν καὶ ὁλοκληρώθηκαν αὐτὲς οἱ πιστὰ καταγεγραμμένες περιπέτειές τους. Τὰ Χριστούγεννα πλησίαζαν, φέρνοντας μαζί τους μιὰν ἀτμόσφαιρα εἰλικρινοῦς χαρᾶς καὶ ἐγκαρδιότητας· ἦταν ἡ ἐποχὴ τῆς φιλοξενίας, τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς καλῆς καρδιᾶς· ὁ παλιὸς χρόνος ἑτοιμαζόταν, σὰν ἕναν ἀρχαῖο φιλόσοφο, νὰ καλέσει τοὺς φίλους του γύρω του, καὶ περιστοιχισμένος ἀπὸ θορύβους εὐωχίας καὶ ξεφαντώματος νὰ πεθάνει γλυκὰ καὶ ἤρεμα. Ἦταν μιὰ ἐποχὴ εὔθυμη καὶ χαρωπή· καὶ εὔθυμες καὶ χαρωπὲς ἦταν τουλάχιστον τέσσερις ἀπὸ τὶς πολυάριθμες καρδιὲς ποὺ χαίρονταν μὲ τὴν ἔλευσή της.

Καὶ πολυάριθμες ὄντως εἶναι οἱ καρδιὲς στὶς ὁποῖες τὰ Χριστούγεννα φέρνουν μιὰ σύντομη περίοδο εὐτυχίας καὶ ἀπόλαυσης. Πόσες οἰκογένειες ποὺ τὰ μέλη τους ἔχουν σκορπίσει μακριά, στοὺς ἀκούραστους ἀγῶνες τῆς ζωῆς, ἑνώνονται τότε ξανὰ καὶ συναντιοῦνται ἄλλη μιὰ φορὰ σ' ἐκείνη τὴ χαρούμενη ἀτμόσφαιρα συντροφικότητας καὶ ἀμοιβαίας καλῆς διάθεσης, ποὺ εἶναι πηγὴ τόσο γνήσιας καὶ ἀνόθευτης χαρᾶς ὥστε δὲν ταιριάζει καθόλου μὲ τὶς φροντί-

δες καὶ τὰ βάσανα τοῦ κόσμου, ποὺ ἡ θρησκευτικὴ πίστη τῶν περισσότερων πολιτισμένων ἐθνῶν καὶ τὰ ἀπολίτιστα ἔθιμα τῶν πιὸ σκληρῶν ἀγρίων τὴ λογαριάζουν ἀνάμεσα στὶς πρῶτες χαρὲς μιᾶς μελλοντικῆς ὕπαρξης γιὰ τοὺς εὐλογημένους καὶ τοὺς εὐτυχεῖς! Πόσες παλιὲς ἀναμνήσεις καὶ πόσες λανθάνουσες συμπάθειες ξυπνάει ἡ περίοδος τῶν Χριστουγέννων!

Γράφουμε αὐτὲς τὶς λέξεις τώρα, πολλὰ χιλιόμετρα μακριὰ ἀπὸ τὸ σημεῖο ὅπου χρόνο τὸν χρόνο συναντιόμασταν ἐκείνη τὴ μέρα μιὰ εὔθυμη καὶ χαρούμενη συντροφιά. Πολλὲς ἀπὸ τὶς καρδιὲς ποὺ χτυποῦσαν τόσο χαρωπὰ τότε ἔπαψαν νὰ χτυπᾶνε· πολλὰ ἀπὸ τὰ πρόσωπα ποὺ ἔλαμπαν τόσο πολὺ τότε ἔπαψαν νὰ λάμπουν· τὰ χέρια ποὺ σφίξαμε εἶναι κρύα τώρα πιά· τὰ μάτια ποὺ γυρεύαμε ἔχουν κρύψει τὴ λάμψη τους στὸν τάφο· κι ὡστόσο, τὸ παλιὸ σπίτι, τὸ δωμάτιο, οἱ χαρούμενες φωνὲς καὶ τὰ χαμογελαστὰ πρόσωπα, τὰ ἀστεῖα, τὰ γέλια, οἱ πιὸ λεπτομερεῖς καὶ ἀσήμαντες περιστάσεις ποὺ εἶχαν σχέση μ' ἐκεῖνες τὶς εὐτυχισμένες συναντήσεις, συνωστίζονται στὸ μυαλό μας κάθε φορὰ ποὺ ἔρχεται αὐτὴ ἡ ἐποχή, θαρρεῖς καὶ ἡ τελευταία συγκέντρωση ἔγινε μόλις χθές. Χαρούμενα, χαρούμενα Χριστούγεννα, ποὺ μποροῦν νὰ μᾶς γυρίσουν στὶς ψευδαισθήσεις τῶν παιδικῶν μας χρόνων, ἀλλὰ καὶ νὰ θυμίσουν στὸν ἡλικιωμένο ἄντρα τὶς ἀπολαύσεις τῆς νιότης καὶ νὰ μεταφέρουν τὴ σκέψη τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ ταξιδιώτη, ποὺ βρίσκεται χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, στὸ τζάκι του καὶ στὸ ἥσυχο σπίτι του!

Ὅμως ἔχουμε παρασυρθεῖ τόσο πολὺ ἀπὸ τὶς χαρὲς τῶν Χριστουγέννων, ὥστε κρατᾶμε τὸν κ. Πίκγουικ καὶ τοὺς φίλους του νὰ περιμένουν στὸ κρύο, ἔξω ἀπὸ τὴν ἅμαξα τοῦ Μάγκλετον, στὸ ὁποῖο μόλις

ἔφτασαν, τυλιγμένοι καλὰ μὲ βαριὰ πανωφόρια, κασκὸλ καὶ παπλώματα. Τὰ ταξιδιωτικὰ μπαοῦλα καὶ οἱ πάνινες βαλίτσες ἔχουν φορτωθεῖ, καὶ ὁ κ. Οὐέλερ κι ὁ φρουρὸς προσπαθοῦν νὰ χωρέσουν στὸν μπροστινὸ χῶρο ἀποθήκευσης ἕναν τεράστιο μπακαλιάρο ὄμορφα πακεταρισμένο σ' ἕνα μακρὺ καφετὶ καλάθι καὶ καλυμμένο μὲ μιὰ στρώση ἄχυρα, ὁ ὁποῖος ἔμεινε τελευταῖος ὥστε νὰ μπορέσει νὰ ἀναπαυθεῖ μὲ ἀσφάλεια πάνω σὲ πέντ'-ἕξι βαρέλια μὲ ἀληθινὰ ντόπια στρείδια, ποὺ ὅλα ἀνήκουν στὸν κ. Πίκγουικ καὶ ἔχουν τοποθετηθεῖ τακτικὰ στὸ κάτω μέρος τοῦ χώρου. Τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἐκφράζουν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ κ. Πίκγουικ εἶναι φοβερὰ ἔντονο, καθὼς ὁ κ. Οὐέλερ καὶ ὁ φρουρὸς προσπαθοῦν νὰ στριμώξουν τὸν μπακαλιάρο στὸν ἀποθηκευτικὸ χῶρο, ἀρχικὰ μὲ τὸ κεφάλι πρῶτο κι ἔπειτα μὲ τὴν οὐρὰ πρώτη, ὕστερα μὲ τὸ πάνω μέρος ψηλὰ καὶ μετὰ μὲ τὸ κάτω μέρος ψηλὰ καὶ στὴ συνέχεια μὲ τὸ πλάι, καὶ τέλος κατὰ μῆκος, ὅλα τεχνάσματα στὰ ὁποῖα ὁ ἀδιάλλακτος μπακαλιάρος ἀντιστέκεται σθεναρά, μέχρι ποὺ ὁ φρουρὸς τὸν χτυπάει κατὰ τύχη ἀκριβῶς στὴ μέση τοῦ καλαθιοῦ κι ἀμέσως ἐξαφανίζεται ξαφνικὰ στὸν ἀποθηκευτικὸ χῶρο καὶ μαζί του τὸ κεφάλι καὶ οἱ ὦμοι τοῦ ἴδιου τοῦ φρουροῦ, ποὺ μὴν ἔχοντας ὑπολογίσει μιὰ τόσο ξαφνικὴ διακοπὴ τῆς παθητικῆς ἀντίστασης τοῦ μπακαλιάρου, νιώθει ἕνα ἀπροσδόκητο σὸκ ποὺ οἱ ἀχθοφόροι καὶ οἱ περαστικοὶ παρακολουθοῦν χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ κρύψουν τὸν ἐνθουσιασμό τους. Πάνω σ' αὐτό, ὁ κ. Πίκγουικ χαμογελάει μὲ πολὺ καλὴ διάθεση, καὶ βγάζοντας ἕνα σελίνι ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ γιλέκου του, παρακαλεῖ τὸν φρουρό, καθὼς ἀναδύεται ἀπὸ τὸν ἀποθηκευτικὸ χῶρο, νὰ πιεῖ ἕνα ποτήρι ζεστὸ μπράντι μὲ νερὸ στὴν ὑγειά του. Ἀκούγοντάς το, ὁ φρουρὸς χαμογελάει ἐπίσης, ἐνῶ καὶ οἱ

κύριοι Σνόντγκρας, Οὐὶνκλ καὶ Τάπμαν χαμογελᾶνε ὅλοι μαζί. Ὁ φρουρὸς καὶ ὁ κ. Οὐέλερ ἐξαφανίζονται γιὰ μερικὰ λεπτά, μᾶλλον γιὰ νὰ πιοῦν τὸ ζεστὸ μπράντι μὲ νερό, γιατὶ μυρίζουν πολὺ ἔντονα μπράντι ὅταν ἐπιστρέφουν· ὁ ἁμαξὰς σκαρφαλώνει στὸ κάθισμά του, ὁ κ. Οὐέλερ πηδάει πίσω του, οἱ Πικγουικανοὶ τακτοποιοῦν τὰ πανωφόρια τους γύρω ἀπὸ τὰ πόδια τους καὶ τὰ κασκόλ τους πάνω στὶς μύτες τους· οἱ σταβλίτες τραβᾶνε τὰ καλύμματα τῶν ἁλόγων, ὁ ἁμαξὰς φωνάζει ἕνα χαρούμενο «Ἐντάξει» καὶ ξεκινᾶνε.

Πέρασαν μέσα ἀπὸ τοὺς δρόμους, ταρακουνήθηκαν στὶς πέτρες, καὶ τελικὰ ἔφτασαν στὴν ἀπέραντη καὶ ἀνοιχτὴ ὕπαιθρο. Οἱ ρόδες γλιστρᾶνε στὸ σκληρὸ καὶ παγωμένο χῶμα· καὶ τὰ ἄλογα, ἀρχίζοντας νὰ καλπάζουν κάτω ἀπὸ τὸ ἀπότομο τίναγμα τοῦ καμτσικιοῦ, προχωρᾶνε στὸν δρόμο θαρρεῖς καὶ τὸ φορτίο πίσω τους, ἡ ἅμαξα, οἱ ἐπιβάτες, ὁ μπακαλιάρος, τὰ βαρέλια μὲ τὰ στρείδια καὶ ὅλα τ' ἄλλα, δὲν εἶναι παρὰ ἕνα φτερὸ στὰ πόδια τους. Κατηφόρισαν μιὰν ἀπαλὴ πλαγιὰ καὶ μπαίνουν σὲ μιὰ δημοσιά, συμπαγὴ καὶ στεγνὴ σὰν ἕνα κομμάτι μάρμαρο, τρία χιλιόμετρα μακριά. Ἄλλο ἕνα τίναγμα τοῦ καμτσικιοῦ καὶ τὰ ἄλογα ἐπιταχύνουν καλπάζοντας, τινάζουν τὸ κεφάλι, καὶ κάνουν τὰ χαλινάρια νὰ κουδουνίζουν σὰν νὰ ἔχουν ἐνθουσιαστεῖ μὲ τὴν ταχύτητα τῆς κίνησης, ἐνῶ ὁ ἁμαξάς, κρατώντας τὸ καμτσίκι καὶ τὰ χαλινάρια μὲ τὸ ἕνα χέρι, βγάζει τὸ καπέλο του μὲ τὸ ἄλλο, καὶ ἀκουμπώντας το στὰ γόνατά του, τραβάει τὸ μαντίλι του ἀπὸ τὴν τσέπη του καὶ σκουπίζει τὸ μέτωπό του ἐπειδὴ τό 'χει συνήθειο ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ εἶναι καλὸ νὰ δείξει στοὺς ἐπιβάτες πόσο ἄνετος εἶναι καὶ πόσο εὔκολο εἶναι νὰ ὁδηγεῖς τέσσερα ἄλογα μαζὶ ὅταν ἔχεις τόση πείρα ὅσο αὐτός. Ἀφοῦ τὸ

ἔκανε αὐτὸ μὲ τὴν ἡσυχία του (ἀλλιῶς θὰ χαλοῦσε ἡ ἐντύπωση), ξαναβάζει τὸ μαντίλι του στὴν τσέπη του καὶ τὸ καπέλο στὸ κεφάλι του, σιάχνει τὰ γάντια του, δίνει τὴ σωστὴ θέση στοὺς ἀγκῶνες του, τινάζει πάλι τὸ καμτσίκι καὶ συνεχίζουν τὸν δρόμο τους πιὸ χαρούμενα ἀπὸ πρίν.

Μερικὰ σπιτάκια σκόρπια στὶς δυὸ πλευρὲς τοῦ δρόμου δείχνουν τὴν εἴσοδο σὲ κάποια πόλη ἢ κάποιο χωριό. Οἱ ζωηρὲς νότες τῆς σάλπιγγας τοῦ φρουροῦ πάλλονται στὴν καθαρὴ κρύα ἀτμόσφαιρα καὶ ξυπνᾶνε τὸν ἡλικιωμένο κύριο μέσα στὴν ἅμαξα, ποὺ κατεβάζοντας προσεκτικὰ τὸ παράθυρο ὡς τὰ μισὰ καὶ ἐμποδίζοντας μὲ τὸ σῶμα του τὸν ἀέρα νὰ μπεῖ μέσα, ρίχνει μιὰ σύντομη ματιὰ ἔξω, κι ἔπειτα, σηκώνοντάς το καὶ πάλι προσεκτικά, πληροφορεῖ τὸν συνταξιδιώτη του μέσα στὸ ὄχημα ὅτι σύντομα θὰ ἀλλάξουν ἄλογα. Πάνω σ' αὐτὸ ὁ συνταξιδιώτης ξυπνάει καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀναβάλει τὸν ἐπόμενο ὑπνάκο του ἕως μετὰ τὴ στάση. Καὶ πάλι ἡ σάλπιγγα ἀντηχεῖ δυνατὰ καὶ ξυπνάει τὴ σύζυγο καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ κατοίκου τοῦ μικροῦ σπιτιοῦ, ποὺ κοιτάζουν ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα καὶ παρακολουθοῦν τὴν ἅμαξα μέχρι ποὺ στρίβει στὴ γωνία, καὶ ὕστερα κουλουριάζονται ἄλλη μιὰ φορὰ γύρω ἀπὸ τὸ ἀναμμένο τζάκι καὶ ρίχνουν ἄλλο ἕνα κούτσουρο στὴ φωτιὰ περιμένοντας τὸν πατέρα, ἐνῶ ὁ ἴδιος ὁ πατέρας, ἐνάμισι χιλιόμετρο μακριά, μόλις ἀντάλλαξε ἕναν φιλικὸ χαιρετισμὸ μὲ τὸν ἁμαξὰ κι ἔκανε μεταβολὴ γιὰ νὰ κοιτάξει μὲ τὴν ἡσυχία του τὸ ὄχημα καθὼς ἀπομακρύνεται.

Καὶ τώρα ἡ σάλπιγγα παίζει μιὰ ζωηρὴ μελωδία καθὼς ἡ ἅμαξα περνάει μὲ θόρυβο ἀπὸ τοὺς κακοστρωμένους δρόμους μιᾶς ἐπαρχιακῆς πόλης, καὶ ὁ ἁμαξάς, λύνοντας τὸν κόμπο ποὺ συγκρατεῖ τὰ χαλινάρια, ἑτοιμάζεται νὰ τὰ ἀφήσει τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ

σταματήσει. Ὁ κ. Πίκγουικ ἀναδύεται ἀπὸ τὸν γιακὰ τοῦ πανωφοριοῦ του καὶ κοιτάζει γύρω του μὲ μεγάλη περιέργεια· βλέποντάς το αὐτό, ὁ ἁμαξὰς πληροφορεῖ τὸν κ. Πίκγουικ τὸ ὄνομα τῆς πόλης καὶ τοῦ λέει ὅτι χθὲς ἦταν μέρα ἀγορᾶς, καὶ ὁ κ. Πίκγουικ μεταφέρει καὶ τὶς δυὸ αὐτὲς πληροφορίες στοὺς συνεπιβάτες του· τότε ἀναδύονται κι αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς γιακάδες τῶν δικῶν τους πανωφοριῶν καὶ κοιτάζουν γύρω τους. Ὁ κ. Οὐίνκλ, ποὺ κάθεται στὴ μακρινὴ ἄκρη μὲ τὸ ἕνα πόδι νὰ κρέμεται στὸν ἀέρα, παραλίγο νὰ ἐκσφενδονιστεῖ στὸν δρόμο καθὼς ἡ ἅμαξα παίρνει ἀπότομα τὴ στροφὴ κοντὰ στὸ τυροπωλεῖο καὶ μπαίνει στὴν πλατεία τῆς ἀγορᾶς· καὶ πρὶν ὁ κ. Σνόντγκρας, ποὺ κάθεται δίπλα του, συνέλθει ἀπὸ τὴν τρομάρα του, σταματᾶνε στὴν αὐλὴ τοῦ πανδοχείου, ὅπου καινούργια ἄλογα περιμένουν ἤδη. Ὁ ἁμαξὰς ἀφήνει τὰ χαλινάρια καὶ κατεβαίνει κάτω, καὶ οἱ ἄλλοι ἐπιβάτες ποὺ κάθονται ἔξω πηδᾶνε ἐπίσης κάτω, ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς ποὺ δὲν πιστεύουν καὶ πολὺ στὴν ἱκανότητά τους νὰ σκαρφαλώσουν πάλι ἐπάνω καὶ μένουν ἐκεῖ ποὺ εἶναι καὶ χτυπᾶνε τὰ πόδια τους πάνω στὴν ἅμαξα γιὰ νὰ τὰ ζεστάνουν, κοιτάζοντας μὲ μάτια γεμάτα λαχτάρα καὶ κόκκινες μύτες τὴ ζωηρὴ φωτιὰ στὴν ταβέρνα καὶ τὰ κλαδάκια μὲ τὰ κόκκινα γκὶ ποὺ στολίζουν τὸ παράθυρο.

Ὅμως ὁ φρουρὸς παρέδωσε στὸ μαγαζὶ τοῦ ἔμπορου καλαμποκιοῦ ἕνα πακέτο τυλιγμένο μὲ καφετὶ χαρτὶ ποὺ ἔβγαλε ἀπὸ μιὰ τσάντα κρεμασμένη στὸν ὦμο του μ' ἕναν δερμάτινο ἱμάντα, καὶ ἀφοῦ βεβαιώθηκε ὅτι θὰ φροντίσουν τὰ ἄλογα καὶ ἀφοῦ πέταξε στὸν δρόμο τὴ σέλα ποὺ εἶχε φέρει ἀπὸ τὸ Λονδίνο καὶ παραβρέθηκε στὴ συζήτηση ἀνάμεσα στὸν ἁμαξὰ καὶ τὸν σταβλίτη σχετικὰ μὲ τὴν γκρίζα φοράδα ποὺ εἶχε χτυπήσει τὸ μπροστινό της πόδι τὴν προηγούμενη

Τρίτη, καὶ ἀφοῦ ἐκεῖνος καὶ ὁ κ. Οὐέλερ ἔχουν καθίσει στὸ πίσω μέρος καὶ ὁ ἁμαξὰς ἔχει καθίσει μπροστὰ ἐνῶ στὸ ἐσωτερικὸ ὁ ἡλικιωμένος κύριος ποὺ κρατοῦσε τὸ παράθυρο κατεβασμένο πέντε ὁλόκληρους πόντους ὅλη αὐτὴ τὴν ὥρα τὸ ἀνέβασε πάλι, καὶ ἀφοῦ ἔχουν ἀφαιρέσει τὰ καλύμματα τῶν ἀλόγων, εἶναι ὅλοι ἕτοιμοι νὰ ξεκινήσουν, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς «δύο εὔσωμους κυρίους» γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ ἁμαξὰς ρωτάει μὲ κάποια ἀνυπομονησία. Πάνω σ' αὐτὸ ὁ ἁμαξὰς καὶ ὁ φρουρὸς καὶ ὁ Σὰμ Οὐέλερ καὶ ὁ κ. Οὐὶνκλ καὶ ὁ κ. Σνόντγκρας, καὶ ὅλοι οἱ σταβλίτες καὶ ὅλοι οἱ ἀργόσχολοι, ποὺ εἶναι περισσότεροι ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους μαζί, φωνάζουν τοὺς κυρίους ποὺ λείπουν ὅσο πιὸ δυνατὰ μποροῦν. Μιὰ μακρινὴ ἀπόκριση ἀκούγεται ἀπὸ τὴν αὐλή, καὶ ὁ κ. Πίκγουικ καὶ ὁ κ. Τάπμαν ἔρχονται τρέχοντας ξέπνοοι, γιατὶ ἔπιναν ἀπὸ ἕνα ποτήρι μπίρα ὁ καθένας, καὶ τὰ δάχτυλα τοῦ κ. Πίκγουικ εἶναι τόσο παγωμένα ὥστε χρειάστηκε πέντε ὁλόκληρα λεπτὰ γιὰ νὰ βρεῖ τὶς ἕξι πένες νὰ τὰ πληρώσει. Ὁ ἁμαξὰς φωνάζει ἕνα προειδοποιητικὸ «Ἐλᾶτε λοιπόν, κύριοι», ὁ φρουρὸς τὸ ἐπαναλαμβάνει —ὁ ἡλικιωμένος κύριος μέσα στὴν ἅμαξα σκέφτεται ὅτι εἶναι πολὺ παράξενο πὼς οἱ ἄνθρωποι *κατεβαίνουν* ὅταν ξέρουν ὅτι δὲν ὑπάρχει χρόνος—, ὁ κ. Πίκγουικ ἀνεβαίνει μὲ κόπο ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρά, ὁ κ. Τάπμαν ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁ κ. Οὐὶνκλ φωνάζει «Ἐντάξει», καὶ ξεκινᾶνε. Τυλίγονται μὲ τὰ κασκόλ τους, σιάχνουν τοὺς γιακάδες, ἡ ἅμαξα βγαίνει στὴν ὕπαιθρο, τὰ σπίτια ἐξαφανίζονται· καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ τρέχουν στὴ δημοσιὰ μὲ τὸν δροσερὸ καθαρὸ ἀέρα νὰ φυσάει στὰ πρόσωπά τους καὶ νὰ εὐφραίνει τὶς καρδιές του.

Ἔτσι προχωροῦσαν ὁ κ. Πίκγουικ καὶ οἱ φίλοι του μὲ τὴν ἅμαξα τοῦ Μάγκλετον πρὸς τὸ Ντίνγκλεϊ Ντέλ· καὶ στὶς τρεῖς ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα ὅλοι στέκο-

νταν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς, γεροὶ καὶ δυνατοί, στὰ σκαλιὰ τοῦ *Μπλὲ Λιονταριοῦ*, ἔχοντας πιεῖ ἀρκετὴ μπίρα καὶ μπράντι στὸν δρόμο ὥστε νὰ μποροῦν νὰ ἀντιμετωπίζουν τὴν παγωνιὰ ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ τυλίγει τὴ γῆ μὲ τὶς σιδερένιες ἁλυσίδες της καὶ νὰ περνάει τὸ ὅμορφο δίχτυ της μέσα ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ τοὺς θάμνους. Ὁ κ. Πίκγουικ ἦταν ἀπασχολημένος νὰ μετράει τὰ βαρέλια μὲ τὰ στρείδια καὶ νὰ ἐπιβλέπει τὴν ἐκταφὴ τοῦ μπακαλιάρου, ὅταν ἔνιωσε νὰ τὸν τραβᾶνε ἁπαλὰ ἀπὸ τὸ πανωφόρι, καὶ κάνοντας μεταβολή, ἀνακάλυψε ὅτι τὸ ἄτομο ποὺ εἶχε καταφύγει σ' αὐτὴ τὴ μέθοδο γιὰ νὰ τραβήξει τὴν προσοχή του δὲν ἦταν ἄλλο ἀπὸ τὸν εὐνοούμενο ὑπηρέτη τοῦ κ. Οὐόρντλ, ποὺ εἶναι πιὸ γνωστὸς στοὺς ἀναγνῶστες αὐτῆς τῆς ἀληθινῆς ἱστορίας ὡς «χοντρὸ ἀγόρι».

«Ἀχά!» εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ.

«Ἀχά!» εἶπε τὸ χοντρὸ ἀγόρι.

Καὶ καθὼς τὸ ἔλεγε, κοίταξε μιὰ τὸν μπακαλιάρο καὶ μιὰ τὰ βαρέλια μὲ τὰ στρείδια καὶ χαχάνισε χαρούμενα. Ἦταν πιὸ χοντρὸ ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά.

«Λοιπόν, φαίνεσαι ἀρκετὰ ροδαλός, νεαρέ μου φίλε», εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ.

«Κοιμόμουν ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ τζάκι στὴν ταβέρνα», ἀπάντησε τὸ χοντρὸ ἀγόρι, ποὺ εἶχε ζεσταθεῖ τόσο πολὺ ὥστε εἶχε πάρει τὸ χρῶμα καινούργιας καμινάδας τὴ μία ὥρα ποὺ κοιμόταν. «Τὸ ἀφεντικὸ μὲ ἔστειλε μὲ τὸ κάρο γιὰ νὰ μεταφέρω τὶς ἀποσκευές σας στὸ σπίτι. Θὰ ἔστελνε μερικὰ σελωμένα ἄλογα, ἀλλὰ σκέφτηκε ὅτι θὰ προτιμούσατε νὰ περπατήσετε μιᾶς καὶ κάνει κρύο σήμερα».

«Ναί, ναί», εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ βιαστικά, γιατὶ θυμόταν πῶς εἶχαν ταξιδέψει σχεδὸν στὸ ἴδιο μέρος τὴν προηγούμενη φορά. «Ναί, θὰ προτιμούσαμε νὰ περπατήσουμε. Ἔλα, Σάμ».

«Κύριε», εἶπε ὁ κ. Οὐέλερ.

«Βοήθησε τὸν ὑπηρέτη τοῦ κ. Οὐὸρντλ νὰ βάλει τὰ πακέτα στὸ κάρο καὶ μετὰ πήγαινε μαζί του. Ἐμεῖς θὰ περπατήσουμε ξεκινώντας ἀμέσως».

Ἀφοῦ ἔδωσε αὐτὴ τὴν ὁδηγία καὶ πλήρωσε τὸν ἁμαξά, ὁ κ. Πίκγουικ ξεκίνησε μὲ τοὺς τρεῖς φίλους του στὸ μονοπάτι μέσα ἀπὸ τὰ χωράφια, περπατώντας μὲ ζωηρὸ βῆμα καὶ ἀφήνοντας τὸν κ. Οὐέλερ καὶ τὸ χοντρὸ ἀγόρι μαζὶ γιὰ πρώτη φορά. Ὁ Σὰμ κοίταξε τὸ χοντρὸ ἀγόρι μὲ μεγάλη ἔκπληξη, ἀλλὰ χωρὶς νὰ πεῖ λέξη· καὶ ἄρχισε νὰ φορτώνει γρήγορα τὸ κάρο, ἐνῶ τὸ χοντρὸ ἀγόρι στεκόταν ἥσυχα στὴν ἄκρη καὶ ἔδειχνε νὰ σκέφτεται ὅτι ἦταν πολὺ ἐνδιαφέρον νὰ βλέπει τὸν κ. Οὐέλερ νὰ δουλεύει μόνος του.

«Ὁρίστε», εἶπε ὁ Σὰμ πετώντας μέσα τὴν τελευταία βαλίτσα. «Αὐτὰ εἶναι ὅλα».

«Ναί», εἶπε τὸ χοντρὸ ἀγόρι μὲ πολὺ εὐχαριστημένο τόνο, «αὐτὰ εἶναι ὅλα».

«Λοιπόν, παλικάρι μου», εἶπε ὁ Σάμ, «θὰ μποροῦσες νὰ πάρεις τὸ βραβεῖο τοῦ πιὸ ὡραίου δείγματος τοῦ εἴδους σου».

«Εὐχαριστῶ», εἶπε τὸ χοντρὸ ἀγόρι.

«Δὲν ἔχεις τίποτα στὸ μυαλό σου ποὺ νὰ σὲ κάνει ν' ἀνησυχεῖς, ἔ;» ζήτησε νὰ μάθει ὁ Σάμ.

«Ὄχι ἀπ' ὅ,τι ξέρω», ἀπάντησε τὸ ἀγόρι.

«Βλέποντάς σε, ἐγὼ θὰ ἔλεγα ὅτι ὑποφέρεις λόγω κάποιου ἐνδιαφέροντος γιὰ μιὰ νεαρὴ κοπέλα ποὺ δὲν βρῆκε ἀνταπόκριση», εἶπε ὁ Σάμ. Τὸ χοντρὸ ἀγόρι κούνησε ἀρνητικὰ τὸ κεφάλι. «Μάλιστα», εἶπε ὁ Σάμ, «χαίρομαι ποὺ τὸ ἀκούω. Πίνεις ποτὲ τίποτα;»

«Μοῦ ἀρέσει περισσότερο νὰ τρώω», ἀπάντησε τὸ ἀγόρι.

«Ἄ», εἶπε ὁ Σάμ, «θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχα φανταστεῖ· ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ ἐννοῶ εἶναι μήπως θέλεις νὰ

πιεῖς καμιὰ σταγόνα γιὰ νὰ ζεσταθεῖς. Ἀλλὰ ὑποθέτω ὅτι δὲν κρύωνες μ' ὅλη αὐτὴ τὴ σαμπρέλα γύρω σου, ἔτσι δὲν εἶναι;»

«Καμιὰ φορά», ἀπάντησε τὸ χοντρὸ ἀγόρι, «μοῦ ἀρέσει νὰ πίνω κάτι, ἂν εἶναι καλό».

«Ἄ, ἀλήθεια;» εἶπε ὁ Σάμ. «Τότε ἔλα ἀπὸ δῶ».

Ἔφτασαν γρήγορα στὴν ταβέρνα τοῦ *Μπλὲ Λιονταριοῦ* καὶ τὸ χοντρὸ ἀγόρι κατάπιε ἕνα ποτήρι ἀπὸ κάποιο οἰνοπνευματῶδες ἐντελῶς ἀτάραχο — ἕνα κατόρθωμα ποὺ τὸ ἔκανε νὰ ἀνέβει πολὺ στὴν ἐκτίμηση τοῦ κ. Οὐέλερ. Καὶ ἀφοῦ ὁ κ. Οὐέλερ διεκπεραίωσε μιὰ παρόμοια ὑποχρέωση γιὰ δικό του λογαριασμό, ἀνέβηκαν στὸ κάρο.

«Μπορεῖς νὰ τὸ πᾶς;» ρώτησε τὸ χοντρὸ ἀγόρι.

«Θά 'λεγα πὼς ναί», ἀπάντησε ὁ Σάμ.

«Πάρε λοιπόν», εἶπε τὸ χοντρὸ ἀγόρι βάζοντας τὰ χαλινάρια στὸ χέρι του καὶ δείχνοντας ἕνα δρομάκι. «Εἶναι ἴσια μπροστά σου, δὲν ὑπάρχει περίπτωση νὰ χαθεῖς».

Μὲ τὰ λόγια αὐτά, τὸ χοντρὸ ἀγόρι ξάπλωσε τρυφερὰ δίπλα στὸν μπακαλιάρο, καὶ βάζοντας ἕνα βαρέλι μὲ στρείδια κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι του ἀντὶ γιὰ προσκεφάλι, ἀποκοιμήθηκε σχεδὸν ἀμέσως.

«Λοιπόν», εἶπε ὁ Σάμ, «ἀπ' ὅλα τὰ χαλαρὰ ἀγόρια ποὺ εἶδα ποτέ, ἐτοῦτος ἐδῶ ὁ νεαρὸς κύριος εἶναι μᾶλλον ὁ πιὸ χαλαρός. Ἔλα, ξύπνα, ὑπναρά».

Καθὼς ὅμως ὁ νεαρὸς ὑπναρὰς δὲν ἔδωσε κανένα σημάδι ὅτι θὰ ξαναζωντάνευε, ὁ Σὰμ Οὐέλερ κάθισε στὸ μπροστινὸ μέρος τοῦ κάρου, καὶ κάνοντας τὸ γέρικο ἄλογο νὰ ξεκινήσει μ' ἕνα τίναγμα τοῦ χαλιναριοῦ, προχώρησε ἴσια μπροστὰ πρὸς τὴ Φάρμα τοῦ Ἀρχοντικοῦ.

Στὸ μεταξύ, ὁ κ. Πίκγουικ καὶ οἱ φίλοι του, ἔχοντας περπατήσει ἀρκετὰ ὥστε νὰ ἐπανέλθει ἡ κυκλο-

φορία τοῦ αἵματός τους στὰ κανονικά της ἐπίπεδα, προχωροῦσαν χαρούμενα· τὸ χῶμα στὰ μονοπάτια ἦταν σκληρό, τὸ χορτάρι ἀλύγιστο καὶ παγωμένο, στὴν ἀτμόσφαιρα ὑπῆρχε ἕνα λεπτό, στεγνό, ἀναζωογονητικὸ κρύο, καὶ τὸ γκρίζο σούρουπο τὸ ὁποῖο πλησίαζε γρήγορα (στὸ χρῶμα σχιστόλιθου εἶναι σωστότερος ὅρος ὅταν ἔχει παγωνιά) τοὺς ἔκανε νὰ προσδοκοῦν μὲ εὐχαρίστηση τὶς ἀνέσεις ποὺ τοὺς περίμεναν στὸ φιλόξενο σπίτι τοῦ οἰκοδεσπότη τους. Ἦταν ἀπὸ τὰ ἀπογεύματα ἐκεῖνα ποὺ ἴσως νὰ ἔπειθαν καναδυὸ ἡλικιωμένους κυρίους, σ' ἕνα ἔρημο χωράφι, νὰ βγάλουν τὰ πανωφόρια τους καὶ νὰ παίξουν μακριὰ γαϊδούρα ἀπὸ τὴν εὐθυμία καὶ τὴ γνήσια ἀλαφράδα τῆς καρδιᾶς τους· καὶ πιστεύουμε ἀκράδαντα ὅτι ἂν ὁ κ. Τάπμαν εἶχε πάρει τὴν κατάλληλη θέση λέγοντας «πήδα», ὁ κ. Πίκγουικ θὰ εἶχε δεχτεῖ τὴν πρόκληση μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμό.

Ὡστόσο ὁ κ. Τάπμαν δὲν προθυμοποιήθηκε νὰ πάρει καμιὰ τέτοια θέση, καὶ οἱ φίλοι συνέχισαν νὰ περπατᾶνε συζητώντας χαρούμενα. Καθὼς ἔστριψαν σ' ἕνα μονοπάτι ποὺ ἔπρεπε νὰ διασχίσουν, ὁ ἦχος ἀπὸ πολλὲς φωνὲς ἔφτασε στ' ἀφτιά τους· καὶ προτοῦ κὰν προλάβουν νὰ μαντέψουν σὲ ποιούς ἀνῆκαν, βρέθηκαν κατευθεῖαν στὴ μέση τῆς συντροφιᾶς ποὺ περίμενε τὴν ἄφιξή τους — γεγονὸς ποὺ γνωστοποιήθηκε στοὺς Πικγουικανοὺς μ' ἕνα δυνατὸ «Ζήτω» ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ γερο-Οὐὸρντλ ὅταν ἐμφανίστηκαν.

Πρῶτα εἶδαν τὸν ἴδιο τὸν Οὐόρντλ, ποὺ φαινόταν, ἂν ἦταν δυνατόν, πιὸ χαρούμενος ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά· τὸν ἀκολουθοῦσαν ἡ Μπέλα καὶ ὁ πιστός της Τράντλ· καὶ τελευταία ἐρχόταν ἡ Ἔμιλι μὲ ὀχτὼ ἢ δέκα νεαρὲς κυρίες οἱ ὁποῖες εἶχαν ἔρθει ὅλες γιὰ τὸν γάμο ποὺ θὰ γινόταν τὴν ἑπόμενη μέρα καὶ φαίνονταν πολὺ εὐτυχισμένες ὅπως συμβαίνει συνήθως μὲ τὶς

νεαρὲς κυρίες σὲ τέτοιες σημαντικὲς περιστάσεις· καὶ ὅλες τους, χωρὶς ἐξαίρεση, ἀναστάτωναν τὰ χωράφια ὁλόγυρα μὲ τὰ τρελὰ κέφια καὶ τὰ γέλια τους.

Ἡ ἱεροτελεστία τῶν συστάσεων κάτω ἀπὸ τέτοιες συνθῆκες ἔγινε πολὺ γρήγορα, ἢ θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ ποῦμε ὅτι οἱ συστάσεις τέλειωσαν γρήγορα, χωρὶς καμία τυπικότητα· καὶ δύο λεπτὰ ἀργότερα ὁ κ. Πίκγουικ ἀστειευόταν μὲ τὶς νεαρὲς κυρίες, ποὺ δὲν ἀρνοῦνταν νὰ περάσουν πάνω ἀπὸ τὸν φράχτη ὅταν ἐκεῖνος κοίταζε ἢ πού, ἔχοντας χαριτωμένα πόδια καὶ ἄψογους ἀστραγάλους, προτιμοῦσαν νὰ στέκονται στὴν ἐπάνω μπάρα γιὰ πέντε λεπτὰ περίπου καὶ νὰ δηλώνουν ὅτι φοβοῦνταν πολὺ νὰ κουνηθοῦν, μὲ τόση ἄνεση καὶ ἀνεμελιὰ καὶ καμιὰ ντροπή, σὰν νὰ τὶς γνώριζε ὅλη του τὴ ζωή. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι ὁ κ. Σνόντγκρας πρόσφερε στὴν Ἔμιλι πολὺ μεγαλύτερη βοήθεια ἀπ' ὅση ἔδειχνε νὰ ἀπαιτεῖ ὁ τρομακτικὸς φράχτης (ἂν καὶ ἦταν ἕνα μέτρο ψηλὸς καὶ εἶχε μόνο ἕνα-δυὸ βοηθητικὰ σκαλοπατάκια)· ἐνῶ παρατηρήθηκε ὅτι μιὰ μαυρομάτα νεαρὴ κυρία μ' ἕνα πολὺ ὄμορφο ζευγάρι μπότες μὲ γούνινα ρεβὲρ τσίριξε πολὺ δυνατὰ ὅταν ὁ κ. Οὐὶνκλ προσφέρθηκε νὰ τὴ βοηθήσει.

Ὅλα αὐτὰ ἦταν πολὺ χαριτωμένα καὶ εὐχάριστα· καὶ ὅταν οἱ δυσκολίες τοῦ φράχτη ἐπιτέλους ξεπεράστηκαν καὶ μπῆκαν ἄλλη μιὰ φορὰ στὸ ἀνοιχτὸ χωράφι, ὁ γερο-Οὐὸρντλ πληροφόρησε τὸν κ. Πίκγουικ πὼς εἶχαν ἔρθει ὅλοι σύσσωμοι γιὰ νὰ ἐπιθεωρήσουν τὴν ἐπίπλωση καὶ τὴ γενικὴ κατάσταση τοῦ σπιτιοῦ ποὺ θὰ νοίκιαζε τὸ νεαρὸ ζευγάρι μετὰ τὶς γιορτὲς τῶν Χριστουγέννων. Ἀκούγοντας αὐτὴ τὴν πληροφορία, ἡ Μπέλα καὶ ὁ Τράντλ κοκκίνισαν κι οἱ δυὸ τόσο πολὺ ὅσο καὶ τὸ χοντρὸ ἀγόρι ὅταν εἶχε καθίσει κοντὰ στὸ τζάκι τῆς ταβέρνας· καὶ ἡ μαυρομάτα δε-

σποινὶς μὲ τὶς μπότες μὲ τὰ γούνινα ρεβὲρ ψιθύρισε κάτι στὸ ἀφτὶ τῆς Ἔμιλι κι ἔπειτα κοίταξε μὲ πονηρούτσικο ὕφος τὸν κ. Σνόντγκρας· σ' αὐτὸ ἡ Ἔμιλι ἀπάντησε ὅτι ἡ φίλη της ἦταν ἀνόητη, ἀλλὰ ἔγινε κατακόκκινη παρ' ὅλ' αὐτά· καὶ ὁ κ. Σνόντγκρας, ποὺ ἦταν μετριόφρων ὅπως εἶναι συνήθως ὅλες οἱ μεγαλοφυΐες, ἔνιωσε τὸ κοκκίνισμα νὰ ἀνεβαίνει ὣς τὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλιοῦ του καὶ εὐχήθηκε εὐλαβικά, στὰ πιὸ κρυφὰ βάθη τῆς καρδιᾶς του, νὰ μποροῦσε ἡ προαναφερθεῖσα νεαρὴ κυρία μὲ τὰ μαῦρα μάτια της καὶ τὸ πονηρούτσικο ὕφος της καὶ τὶς μπότες της μὲ τὰ γούνινα ρεβὲρ νὰ μεταφερθεῖ μὲ κάθε ἄνεση στὴ διπλανὴ κομητεία.

Ὅμως ὅσο φιλικὴ καὶ χαρούμενη κι ἂν ἦταν ἡ διάθεση ἐκτὸς σπιτιοῦ, ἀκόμα πιὸ ζεστὴ καὶ ἐγκάρδια ἦταν ἡ ὑποδοχή τους ὅταν ἔφτασαν στὴ φάρμα. Ἀκόμα καὶ οἱ ὑπηρέτες χαμογέλασαν βλέποντας τὸν κ. Πίκγουικ· καὶ ἡ Ἔμα ἔριξε ἕνα μισοσεμνὸ-μισοαναιδὲς καὶ καθ' ὅλα χαριτωμένο βλέμμα ἀναγνώρισης στὸν κ. Τάπμαν ποὺ θὰ ἀρκοῦσε γιὰ νὰ κάνει τὸ ἄγαλμα τοῦ Βοναπάρτη στὸν διάδρομο νὰ ἀνοίξει τὴν ἀγκαλιά του καὶ νὰ τὴ σφίξει πάνω του.

Ἡ γερόντισσα καθόταν μὲ μεγάλη ἐπισημότητα στὴ συνηθισμένη θέση της στὸ μπροστινὸ σαλόνι, ἀλλὰ ἦταν μᾶλλον θυμωμένη λόγω τοῦ ὅτι ἦταν ἰδιαίτερα κουφή. Ποτὲ δὲν ἔβγαινε ἔξω, καὶ ὅπως πολλὲς ἄλλες ἡλικιωμένες κυρίες στὴν ἴδια κατάσταση, εἶχε τὴν τάση νὰ τὸ θεωρεῖ πράξη οἰκιακῆς προδοσίας ἂν ὁποιοσδήποτε ἄλλος ἔπαιρνε τὸ θάρρος νὰ κάνει κάτι ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ κάνει ἐκείνη. Κι ἔτσι, νά 'ναι καλὰ ἡ καημενούλα, καθόταν ὅσο πιὸ στητὴ μποροῦσε στὴ μεγάλη πολυθρόνα της καὶ φαινόταν ὅσο πιὸ ἄγρια γινόταν — ὅμως ἀκόμα κι ἔτσι τελικὰ φαινόταν καλοσυνάτη.

«Μητέρα», εἶπε ὁ Οὐόρντλ, «ὁ κύριος Πίκγουικ. Τὸν θυμᾶσαι».

«Δὲν πειράζει», ἀπάντησε ἡ γερόντισσα μὲ μεγάλη ἀξιοπρέπεια. «Μὴν ἐνοχλεῖτε τὸν κύριο Πίκγουικ γιὰ ἕνα γέρικο πλάσμα σὰν ἐμένα. Κανένας δὲν νοιάζεται γιὰ μένα τώρα, κι αὐτὸ εἶναι πολὺ φυσικό».

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ γερόντισσα τίναξε τὸ κεφάλι της καὶ ἔσιαξε τὸ λουλακὶ μεταξωτὸ φόρεμά της μὲ χέρια ποὺ ἔτρεμαν.

«Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε, κυρία», εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ. «Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἀφήσω νὰ ἀπορρίψετε ἔτσι ἕναν παλιὸ φίλο. Ἦρθα εἰδικὰ γιὰ νὰ κάνω μιὰ μεγάλη κουβέντα καὶ νὰ παίξω ἄλλη μιὰ παρτίδα μαζί σας· καὶ θὰ δείξουμε σ' αὐτὰ τ' ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια πῶς νὰ χορεύουν μινουέτο πρὶν γεράσουν ἄλλες σαράντα ὀχτὼ ὧρες».

Ἡ γηραιὰ κυρία ὑπαναχωροῦσε ταχύτατα, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ τὸ κάνει μονομιᾶς· κι ἔτσι εἶπε μόνο:

«Ἄ, δὲν μπορῶ νὰ τὸν ἀκούσω».

«Ἀνοησίες, μητέρα», εἶπε ὁ Οὐόρντλ. «Ἔλα, ἔλα, μὴν εἶσαι τόσο θυμωμένη· μπράβο, καλή μου μανούλα. Θυμήσου τὴν Μπέλα· ἔλα, δὲν πρέπει νὰ τὴ στενοχωρεῖς τὴν καημένη».

Ἡ καλὴ γερόντισσα τὸ ἄκουσε αὐτό, γιατὶ τὸ χείλι της τρεμούλιασε καθὼς τῆς μιλοῦσε ὁ γιός της. Ἀλλὰ ἡ ἡλικία ἔχει τὶς μικρὲς πνευματικὲς ἀδυναμίες της, καὶ δὲν ἤθελε ἀκόμη νὰ ὑποχωρήσει. Κι ἔτσι, ἔσιαξε πάλι τὸ λουλακὶ φόρεμά της καὶ στράφηκε στὸν κ. Πίκγουικ λέγοντας:

«Ἄ, κύριε Πίκγουικ, οἱ νέοι ἦταν πολὺ διαφορετικοὶ ὅταν ἐγὼ ἤμουν νεαρὸ κορίτσι».

«Καμία ἀμφιβολία γι' αὐτό, κυρία», εἶπε ὁ Πίκγουικ, «κι αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ ἐκτιμῶ τοὺς λί-

γους ἐκείνους ποὺ ἔχουν ἀκόμη μερικὰ ἴχνη ἀπὸ τὴν παλιὰ γενιά».

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτά, ὁ Πίκγουικ τράβηξε ἁπαλὰ τὴν Μπέλα πάνω του, καὶ δίνοντάς της ἕνα φιλὶ στὸ μέτωπο, τὴν παρακάλεσε νὰ καθίσει στὸ σκαμνάκι στὰ πόδια τῆς γιαγιᾶς της. Εἴτε γιατὶ ἡ ἔκφραση τοῦ προσώπου της, καθὼς ἦταν στραμμένο στὸ πρόσωπο τῆς γερόντισσας, ἔφερε στὸ μυαλό της σκέψεις τοῦ παλιοῦ καιροῦ, εἴτε γιατὶ ἡ γερόντισσα συγκινήθηκε ἀπὸ τὸν στοργικό, ἀγαθὸ χαρακτήρα τοῦ κ. Πίκγουικ, ἢ γιὰ ὁποιαδήποτε ἄλλη αἰτία, πάντως ἔλειωσε· κι ἔτσι ἔπεσε στὸν λαιμὸ τῆς ἐγγονῆς της καὶ ὅλη ἡ κακὴ διάθεση ἐξατμίστηκε σ' ἕναν χείμαρρο ἀπὸ σιωπηλὰ δάκρυα.

Χαρούμενη ἦταν ἡ συντροφιὰ ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Σοβαρὲς καὶ ἐπίσημες ἦταν οἱ καμιὰ εἰκοσαριὰ παρτίδες ποὺ ὁ κ. Πίκγουικ καὶ ἡ γηραιὰ κυρία ἔπαιξαν μαζί· καὶ θορυβώδης ἦταν ἡ εὐθυμία γύρω ἀπὸ τὸ στρογγυλὸ τραπέζι. Πολλὴ ὥρα ἀφότου οἱ κυρίες εἶχαν ἀποσυρθεῖ, τὸ ζεστὸ κρασὶ ἀπὸ σαμπούκο, ἐνισχυμένο μὲ μπράντι καὶ μπαχαρικά, ἔκανε τὸν γύρο τοῦ τραπεζιοῦ ξανὰ καὶ ξανά· καὶ βαθὺς ἦταν ὁ ὕπνος καὶ εὐχάριστα ἦταν τὰ ὄνειρα ποὺ ἀκολούθησαν. Εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι τὰ ὄνειρα τοῦ κ. Σνόντγκρας εἶχαν συνεχεῖς ἀναφορὲς στὴν Ἔμιλι Οὐόρντλ· καὶ ὅτι ἡ κυριότερη μορφὴ στὰ δράματα τοῦ κ. Οὐὶνκλ ἦταν μιὰ νεαρὴ κυρία μὲ μαῦρα μάτια, πονηρὸ χαμόγελο κι ἕνα ζευγάρι ἐξαιρετικὰ ὄμορφες μπότες μὲ γούνινα ρεβέρ.

Ὁ κ. Πίκγουικ ξύπνησε νωρὶς τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ βουητὸ φωνῶν καὶ τὸν θόρυβο ἀπὸ ἐλαφρὰ βήματα ποὺ στάθηκαν ἀρκετὰ γιὰ νὰ σηκώσουν ἀκόμα καὶ τὸ χοντρὸ ἀγόρι ἀπὸ τὸν βαρὺ ὕπνο του. Ἀνακάθισε στὸ κρεβάτι καὶ ἀφουγκράστηκε. Οἱ ὑπηρέτριες καὶ οἱ

ἐπισκέπτριες ἔτρεχαν συνέχεια πέρα δῶθε· καὶ ὑπῆρχαν τόσες πολυάριθμες ἀπαιτήσεις γιὰ ζεστὸ νερό, τόσες ἐπανειλημμένες φωνὲς γιὰ βελόνα καὶ κλωστὴ καὶ τόσες χαμηλόφωνες ἱκεσίες γιὰ «Ἔλα νὰ μοῦ δέσεις τὴ ζώνη, γλυκιά μου», ποὺ ὁ κ. Πίκγουικ, ἀφελὴς καθὼς ἦταν, ἄρχισε νὰ φαντάζεται ὅτι θὰ πρέπει νὰ εἶχε συμβεῖ κάτι τρομερό — μέχρι ποὺ ξύπνησε ἐντελῶς καὶ θυμήθηκε τὸν γάμο. Ἐπειδὴ ἡ περίσταση ἦταν σημαντική, ντύθηκε μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ καὶ κατέβηκε στὴν τραπεζαρία.

Ἐκεῖ ἦταν ὅλες οἱ ὑπηρέτριες μὲ ὁλοκαίνουργιες στολὲς ἀπὸ ρὸζ μουσελίνα μὲ ἄσπρους φιόγκους στοὺς σκούφους τους καὶ ἔτρεχαν πέρα δῶθε στὸ σπίτι μὲ ἕναν ἐνθουσιασμὸ καὶ ἕνα ἄγχος ποὺ θὰ ἦταν ἀδύνατον νὰ περιγράψουμε. Ἡ γερόντισσα εἶχε φορέσει τὰ καλά της — ἕνα φόρεμα μπροκὰρ ποὺ εἶχε εἴκοσι χρόνια νὰ δεῖ τὸ φῶς, μὲ ἐξαίρεση μερικὲς ἄτακτες ἀκτίνες ποὺ εἶχαν καταφέρει νὰ τρυπώσουν μέσα ἀπὸ τὶς χαραμάδες στὸ μπαοῦλο ὅπου ἦταν φυλαγμένο ὅλο ἐκεῖνο τὸ διάστημα. Ὁ κ. Τρὰντλ ἦταν σὲ ἐξαιρετικὴ διάθεση ἀλλὰ καὶ λίγο ἀγχωμένος. Ὁ ἀνοιχτόκαρδος ἡλικιωμένος οἰκοδεσπότης προσπαθοῦσε νὰ δείχνει πολὺ χαρούμενος καὶ ἀνέμελος, ἀλλὰ ἀποτύχαινε σοβαρὰ στὴν προσπάθειά του. Ὅλες οἱ κοπέλες ἦταν μὲς στὰ δάκρυα καὶ τὴν ἄσπρη μουσελίνα, ἐκτὸς ἀπὸ δυὸ-τρεῖς ἐκλεκτὲς ποὺ εἶχαν τὴν τιμὴ νὰ δοῦν ἰδιαιτέρως τὴ νύφη καὶ τὶς παράνυφες ἐπάνω. Ὅλοι οἱ Πικγουικανοὶ ἦταν ντυμένοι στὴν πένα· καὶ γινόταν τρομερὴ φασαρία στὸ γρασίδι μπροστὰ στὸ σπίτι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄνδρες, τὰ ἀγόρια καὶ τοὺς ἔφηβους ποὺ ἐργάζονταν στὴ φάρμα, ὁ καθένας μ' ἕναν ἄσπρο φιόγκο στὸ πέτο του, καὶ ποὺ ὅλοι ζητωκραύγαζαν μὲ ὅλη τους τὴ δύναμη· στὸ ὁποῖο τοὺς παρακινοῦσαν καὶ τοὺς ἐνθάρρυναν οἱ ἐντολὲς καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ κ.

Σάμιουελ Οὐέλερ, ποὺ εἶχε καταφέρει νὰ ἔχει γίνει ἤδη πολὺ δημοφιλὴς καὶ ἔνιωθε τόσο ἄνετα ὅσο κι ἂν εἶχε γεννηθεῖ ἐκεῖ.

Ὁ γάμος εἶναι ἕνα θέμα μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιτρέπεται νὰ γίνονται ἀστεῖα, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ ἀστεῖο στὸ ἴδιο τὸ γεγονός· μιλᾶμε ἁπλῶς γιὰ τὴν τελετὴ καὶ παρακαλοῦμε νὰ γίνει σαφῶς κατανοητὸ ὅτι δὲν ἐπιδιδόμαστε σὲ κανέναν κρυφὸ σαρκασμὸ γιὰ τὸν ἔγγαμο βίο. Ἀνάμικτα μὲ τὴν εὐχαρίστηση καὶ τὴ χαρὰ τῆς περίστασης ὑπάρχουν τὰ δάκρυα τοῦ χωρισμοῦ ἀνάμεσα στὸν γονιὸ καὶ στὸ παιδί, οἱ πολλὲς θλίψεις γιὰ τὴν ἀποχώρηση ἀπὸ τὸ σπίτι, ἡ συνειδητοποίηση ὅτι ἀφήνει κανεὶς πίσω τοὺς πιὸ ἀγαπητοὺς καὶ πιὸ καλοὺς φίλους τοῦ πιὸ εὐτυχισμένου κομματιοῦ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει ὅλες τὶς δυσκολίες καὶ τὰ βάσανά της μὲ ἄλλους ποὺ ἀκόμα δὲν ἔχει δοκιμάσει καὶ δὲν γνωρίζει καλά — φυσιολογικὰ αἰσθήματα μὲ τὰ ὁποῖα δὲν θὰ κάνουμε αὐτὸ τὸ κεφάλαιο μελαγχολικὸ περιγράφοντάς τα καὶ ποὺ θὰ θέλαμε ἀκόμα λιγότερο νὰ θεωρηθεῖ ὅτι τὰ γελοιοποιοῦμε.

Ἂς ποῦμε ἐν συντομία, λοιπόν, ὅτι τὸ μυστήριο τελέστηκε ἀπὸ τὸν ἡλικιωμένο κληρικὸ στὴν ἐκκλησία τῆς ἐνορίας τοῦ Ντίνγκλεϊ Ντέλ, καὶ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ κ. Πίκγουικ ὑπάρχει στὸ βιβλίο ληξιαρχικῶν πράξεων γάμου ποὺ φυλάσσεται ἀκόμα στὸ σκευοφυλάκιό της· ὅτι ἡ νεαρὴ μαυρομάτα κυρία ὑπέγραψε τὸ ὄνομά της μὲ πολὺ ἀσταθὴ καὶ τρεμουλιαστὸ τρόπο· ὅτι ἡ ὑπογραφὴ τῆς Ἔμιλι ὡς δεύτερης παρανύφου εἶναι ἐντελῶς δυσανάγνωστη· ὅτι ὅλα ἐξελίχθηκαν μὲ θαυμαστὸ τρόπο· ὅτι οἱ νεαρὲς κυρίες γενικὰ τὸ θεώρησαν πολὺ λιγότερο σοκαριστικὸ ἀπ' ὅσο περίμεναν· καὶ ὅτι ἂν καὶ ἡ μαυρομάτα δεσποινὶς μὲ τὸ πονηρὸ χαμόγελο πληροφόρησε τὸν κ. Οὐίνκλ πὼς ἦταν σί-

γουρη ὅτι ποτὲ δὲν θὰ δεχόταν νὰ ὑποστεῖ κάτι τόσο τρομερό, ἔχουμε πολὺ καλοὺς λόγους νὰ πιστεύουμε πὼς ἔκανε λάθος. Σὲ ὅλα αὐτὰ μποροῦμε νὰ προσθέσουμε ὅτι ὁ κ. Πίκγουικ ἦταν ὁ πρῶτος ποὺ συνεχάρη τὴ νύφη· καὶ ὅτι καθὼς τὸ ἔκανε, ἔριξε στὸν λαιμό της ἕνα πανάκριβο χρυσὸ ρολόι μὲ τὴν ἁλυσίδα του, ποὺ τὰ μάτια κανενὸς θνητοῦ ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ κοσμηματοπώλη δὲν εἶχαν δεῖ ποτέ. Ἔπειτα ἡ παλιὰ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας ἄρχισε νὰ χτυπάει ὅσο πιὸ χαρούμενα μποροῦσε καὶ ὅλοι ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι γιὰ τὸ πρόγευμα.

«Ποῦ πᾶνε οἱ κρεατόπιτες, νεαρὲ ὀπιοφάγε;» εἶπε ὁ κ. Οὐέλερ στὸ χοντρὸ ἀγόρι καθὼς βοηθοῦσε νὰ βάλουν στὸ τραπέζι τὰ ἐδέσματα ποὺ δὲν εἶχαν τοποθετηθεῖ ἀπὸ τὸ προηγούμενο βράδυ. Τὸ χοντρὸ ἀγόρι ἔδειξε τὸν προορισμὸ τῶν κρεατοπιτῶν. «Πολὺ καλά», εἶπε ὁ Σάμ, «στόλισέ το καὶ μὲ κάτι χριστουγεννιάτικο. Τὸ ἄλλο πιάτο, ἀπέναντι. Ὁρίστε: τώρα εἴμαστε ὅλοι μαζεμένοι καὶ ἄνετοι, ὅπως εἶπε ὁ πατέρας ποὺ ἔκοψε τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ του γιὰ νὰ πάψει νὰ ἀλληθωρίζει».

Καθὼς ὁ κ. Οὐέλερ ἔκανε αὐτὴ τὴν παρομοίωση, ὀπισθοχώρησε καναδυὸ βήματα γιὰ νὰ τὴν τονίσει καὶ ἐπιθεώρησε τὶς προετοιμασίες μὲ ἀπόλυτη ἱκανοποίηση.

«Οὐόρντλ», εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ σχεδὸν ἀμέσως μόλις κάθισαν ὅλοι, «ἕνα ποτήρι κρασὶ πρὸς τιμὴν τῆς εὐτυχισμένης αὐτῆς περίστασης!»

«Θὰ χαρῶ πολύ, ἀγόρι μου», εἶπε ὁ Οὐόρντλ. «Τζό — ποὺ νὰ τὸ πάρει αὐτὸ τὸ ἀγόρι, ἀποκοιμήθηκε».

«Ὄχι, κύριε», ἀπάντησε τὸ χοντρὸ ἀγόρι καὶ σηκώθηκε ἀπὸ μιὰ μακρινὴ γωνιὰ ὅπου, σὰν τὸν προστάτη τῶν χοντρῶν ἀγοριῶν —τὸν ἀθάνατο Τζὰκ

Χόρνερ*—, καταβρόχθιζε μιὰ χριστουγεννιάτικη πίτα, ἂν καὶ ὄχι μὲ τὴν ψυχραιμία καὶ τὴν προσοχὴ ποὺ χαρακτήριζαν τὸν νεαρὸ πρωταγωνιστὴ τοῦ τραγουδιοῦ.

«Γέμισε τὸ ποτήρι τοῦ κυρίου Πίκγουικ».

«Μάλιστα, κύριε».

Τὸ χοντρὸ ἀγόρι γέμισε τὸ ποτήρι τοῦ κ. Πίκγουικ κι ἔπειτα ἀποσύρθηκε πίσω ἀπὸ τὴν καρέκλα τοῦ κυρίου του ἀπ' ὅπου παρακολούθησε τὸ παιχνίδι τῶν μαχαιροπίρουνων καὶ τὴ διαδρομὴ τῶν ἐκλεκτῶν κομματιῶν ἀπὸ τὰ πιάτα στὰ στόματα τῆς συντροφιᾶς μὲ μιὰ σκοτεινὴ καὶ κακόκεφη χαρὰ ποὺ ἦταν πολὺ ἐντυπωσιακή.

«Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογεῖ, παλιόφιλε», εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ.

«Τὸ ἴδιο κι ἐσένα, ἀγόρι μου», ἀπάντησε ὁ κ. Οὐόρντλ, καὶ ἤπιαν ὁ ἕνας στὴν ὑγειὰ τοῦ ἄλλου μὲ ὅλη τους τὴν καρδιά.

«Κυρία Οὐόρντλ», εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ, «ἐμεῖς οἱ ἡλικιωμένοι πρέπει νὰ πιοῦμε μαζὶ ἕνα ποτήρι κρασὶ πρὸς τιμὴν τοῦ χαρμόσυνου αὐτοῦ γεγονότος».

Ἡ γερόντισσα ἦταν σὲ κατάσταση φοβεροῦ μεγαλείου ἐκείνη τὴ στιγμή, γιατὶ καθόταν στὴν κεφαλὴ τοῦ τραπεζιοῦ μὲ τὸ μπροκὰρ φόρεμά της, μὲ τὴ νιόπαντρη ἐγγονή της στὸ ἕνα της πλευρὸ καὶ τὸν κ. Πίκγουικ στὸ ἄλλο, γιὰ νὰ σερβίρει τὰ ἐδέσματα. Ὁ κ. Πίκγουικ δὲν εἶχε μιλήσει πολὺ δυνατά, ἀλλὰ ἐκείνη τὸν κατάλαβε ἀμέσως καὶ ἤπιε ἕνα ὁλόκληρο ποτήρι κρασὶ στὴ μακροζωία καὶ στὴν εὐτυχία του. Ἔπειτα ἀπ' αὐτό, ἡ γλυκιὰ γερόντισσα ξεκίνησε μιὰ λεπτομερὴ καὶ ἰδιαίτερη ἀφήγηση τοῦ δικοῦ της γάμου, ἀνέλυσε τὴ μόδα τῶν ψηλοτάκουνων παπουτσιῶν, καὶ παρέθεσε μερικὲς λεπτομέρειες σχετικὰ μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὶς περιπέτειες τῆς μακαρίτισσας

ὅμορφης λαίδης Τολιμγκλόουερ, καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ ἡ γερόντισσα γέλασε μὲ τὴν καρδιά της, τὸ ἴδιο καὶ οἱ νεαρὲς κυρίες, γιατὶ ἀναρωτιόνταν μεταξύ τους γιὰ τί στὸ καλὸ μιλοῦσε ἡ γιαγιά. Ὅταν γελοῦσαν, ἡ γερόντισσα κυρία γελοῦσε δέκα φορὲς πιὸ δυνατά· καὶ εἶπε ὅτι πάντα τὶς θεωροῦσαν ἐξαιρετικὲς ἱστορίες, κι αὐτὸ τοὺς ἔκανε ὅλους νὰ γελάσουν ξανά, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ γερόντισσα νὰ ἔχει πάρα πολὺ καλὴ διάθεση. Μετὰ ἔκοψαν τὴν τούρτα καὶ σέρβιραν ὅλους τοὺς συνδαιτυμόνες, καὶ οἱ νεαρὲς κυρίες φύλαξαν τὰ κομμάτια γιὰ νὰ τὰ βάλουν κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι τους καὶ νὰ ὀνειρευτοῦν τοὺς μελλοντικοὺς συζύγους τους· κι αὐτὸ προκάλεσε πολλὰ κοκκινίσματα καὶ εὐθυμία.

«Κύριε Μίλερ», εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ στὴν παλιά του γνωριμία, τὸν ξεροκέφαλο κύριο, «ἕνα ποτήρι κρασί;»

«Μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση, κύριε Πίκγουικ», ἀπάντησε σὲ ἐπίσημο τόνο ὁ ξεροκέφαλος κύριος.

«Νὰ σᾶς μιμηθῶ;» εἶπε ὁ καλοκάγαθος ἡλικιωμένος κληρικός.

«Κι ἐγώ;» ἐπενέβη ἡ σύζυγός του.

«Κι ἐγώ, κι ἐγώ», εἶπαν μερικοὶ φτωχοὶ συγγενεῖς στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ, ποὺ εἶχαν φάει κι εἶχαν πιεῖ μὲ τὴν καρδιά τους καὶ γελοῦσαν μὲ τὰ πάντα.

Ὁ κ. Πίκγουικ ἐξέφραζε τὸν ἐνθουσιασμὸ ποὺ ἔνιωθε βαθιὰ μὲς στὴν καρδιά του γιὰ τὴν κάθε πρόσθετη ἀποδοχὴ τῆς πρότασής του, καὶ τὰ μάτια του ἔλαμπαν ἀπὸ τὰ γέλια καὶ τὴν εὐθυμία.

«Κυρίες καὶ κύριοι», εἶπε ὁ κ. Πίκγουικ καὶ σηκώθηκε ξαφνικά.

«Ζήτω, ζήτω! Ζήτω, ζήτω! Ζήτω, ζήτω!» εἶπε ὁ κ. Οὐέλερ παρασυρμένος ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό.